Експертний висновок

на дисертаційне дослідження Проціва Олега Романовична на тему «Генеза публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини» на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25 00.01 – теорія та історія державного управління

1. Актуальність теми дисертації.

Невідповідна законодавча база, дефіцит кваліфікованих спеціалістів, проблеми їх підготовки, корупційні діяння посадових осіб, розквіт браконьєрства, зростання кількості шкідливих хижаків порушує екологічну рівновагу у дикій природі, спотворює відносини між людиною і тваринним світом, негативно впливає на розвиток галузі використання тваринного світу.

З огляду на упадок галузі мисливського господарства та рибальства у контексті здійснення в Україні адміністративної реформи набувають вагомості дослідження теоретичних засад становлення та розвитку публічного управління як системного суспільного явища на загал та як засобу впливу на розвиток означених галузей зокрема. Результати досліджень є більш об’єктивними, якщо обґрунтувані теоретичні засади функціонування досліджуваного явища матимуть підтверженя історичним досвідом. В дисертаційній роботі Проціва Олега Романовича проведено дослідження досвіду організації та здійснення публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини, де навіть за обмеженої державної суб’єктності означена галузь залишалась рентабельною.

Позитивним є намагання Проціва Олега Романовича у

дисертаційній роботі розкрити вплив публічного управління на соціально-економічний стан галузі мисливства та рибальства, в результаті чого встановлено, що використання тваринного світу базувалося на праві приватної власності на тваринний світ.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, базується на здійсненні історичного моделювання та проведенні системного дослідження щодо становлення і розвитку державного управління використання тваринного світу Галичини кінця XVIII –початку XX століття. На основі наукової оцінки процесів державного управління у галузі використання тваринного світу сформульовано низку положень з питань державного управління. У своїй роботі Проців О. Р. отримав висновки, що становлять наукову новизну та в сукупності вирішують важливу наукову проблему, яка полягає у розкритті ґенези публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини, що дає змогу обґрунтувати теоретико-методологічні підходи з упровадження його кращих практик в Україні.

Дисертаційна робота складається з вступу, п’яти розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Структура роботи відповідає поставленим завданням, послідовна й логічна. Розділи дисертаційної роботи взаємопов’язані між собою. У першому розділі розглянуто: здійснено огляд історіографії, яка стосується проблеми використання тваринного світу Галичини, на основі якого проведено історико-філософське трактування поняття «використання тваринного світу», при якому основний акцент дослідження

стосується філософсько-релігійних аспектів, які обґрунтовували право власності на тваринний світ, добування, привласнення, споживання, крадіжки, гуманне поводження тощо. Дослідник висвітлив релігійні аспекти використання тваринного світу на основі християнського віровизнання та проаналізував відмінності у ставленні до дичини у Старому та Новому завіті. Виявив, що християнська та юдейська релігія базуються на гуманному ставленні до тваринного світу та невиснажливому його використанні.

Другий розділ присвячено розгляду генезі формування правового регулювання у сфері використання тваринного світу починаючи з зародженням феодального ладу. Наголошує на важливості правового регулювання права полювання, яку засвідчують збройні конфлікти між монархами, описані у «Повісті врем’яних літ».

У межах третього розділу розглянуто вплив державних та громадських інституцій на формування гуманного ставлення до тваринного світу, на основі якого встановлено, що діяльність цих інституцій базувалась на законодавстві, яке врегульовувало умови утримання тварин, лікування, реалізацію, запобігання негуманному відношенню при забитті. У розділі проведено аналіз історичних джерел, який показав, що серед громадських організацій великий вплив на належне правозастосування мали: Варшавська філія Російського товариства опіки над тваринами, Краківське товариство охорони тварин, Галицьке товариство охорони тварин. З метою пропаганди своєї діяльності товариства видавали такі часописи, як «Місячник», «Опікун тварин». Описано діяльність товариств щодо співпраці з мисливськими та рибальськими організаціями Галичини та європейських країн.

У четвертому розділі розглянуто формування публічного управління у сфері використання тваринного світу. Виявлено, що окрім правового регулювання на процеси публічного управління велику роль відігравали проведення виставок, змагань, видання специфічної рибальської та мисливської літератури, вплив релігійних організацій, а особи аристократичного походження, які мали вплив на формування політики публічного управління у галузі використання тваринного світу.

В останньому, п’ятому розділі дисертації розглянуто формування цілісного демократичного впливу на використання тваринного світу, у якому автор розглянув тенденції розвитку правового регулювання використання тваринного світу та встановив, що правове регулювання та практика його застосування у значній мірі пов’язані перш за все з публічним управлінням, і воно задає алгоритм поведінки суб’єкта впливу на об’єкт.

Загалом, дисертаційна робота звертає на себе увагу глибоким аналізом та комплексним розглядом проблеми яка полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні особливостей та тенденцій розвитку публічного управління у сфері використання тваринного світу в Галичині. У роботі робиться наголос на екологічну безпеку, харчову та рекреаційну складову галузі використання тваринного світу.

Позитивними сторонами дисертаційної роботи є логічний і послідовний виклад суті дослідження, новаторство при вирішенні наукової проблеми, лаконічність при формулюванні наукових результатів.

Отримані результати дослідження дозволили автору зробити ґрунтовні висновки і конкретні пропозиції.

Достовірність результатів дослідження підтверджена їх апробацією на міжнародних науково-практичних конференціях, форумах і в публікаціях.

3. **Вірогідність одержаних результатів**

Вірогідність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації на здобуття наукового ступеню доктора наук з державного управління Процiва Олега Романовича забезпечується використанням традиційного методологічного інструментарію суспільних наук, що включає широкий перелік філософських, загальнонаукових і спеціально-наукових методів та ґрунтується на принципах об’єктивності, всебічності, комплексності й історизму. Пріоритетно при написанні дисертації застосовувався універсальний діалектичний метод пізнання. Дослідник у дисертаційному дослідженні використав різноманітні джерела, а саме: нормативно-правові акти, статистичні матеріали, спеціалізовані періодичні видання рибальських та мисливських товариств Галичини, мемуаристику, архівні джерела, офіційні документи органів публічної влади, інтернет-джерела, тогочасні праці провідних науковців, особисті напрацювання автора. Власне ці методи дали можливість провести об’єктивне дослідження без ідеологічних нашарувань тоталітарного комуністичного режиму.

Дисертаційна робота має збалансовану структуру, яка дозволила автору об’єктивно викласти своє бачення щодо вирішення наукової проблеми та аргументувати отримані висновки і сформулювати пропозиції.

Практичне значення викладених у дисертації положень полягає в тому, що, спираючись на історичний досвід,

запропоновано практичні рекомендації для певних напрямів використання тваринного світу, які в комплексі дають змогу розв'язати наукову проблему, яка полягає у встановленні ґенези публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини. Власне цей підхід робить її придатною для застосування у практиці державного будівництва та здійсненні публічного управління галуззю мисливства та рибальства в Україні.

4. **Наукова новизна дослідження**

У роботі розв'язано актуальну наукову проблему, яка полягає у розкритті ґенези публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини та поданні теоретико-методологічних підходів з упровадження його кращих практик в Україні. Для вирішення означеної наукової проблеми у дисертаційному дослідженні представлено сукупністю нових історичних, теоретичних та методологічних положень, висновків та рекомендацій, наукова новизна яких полягає, зокрема, в тому, що:

Серед найбільш вагомих наукових положень дисертаційного дослідження Проціва О.Р. є те, що у роботі:

вперше: упорядковано історіографію публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини за досліджуваний історичний період (1772-1939 рр.), яка полягає у виявленні, вивченні, аналізі наукових джерел та групуванні їх за напрямами функціонування предмету дослідження, що дало змогу сформувати складові загальної наукової концепції дисертаційного дослідження щодо реконструкції моделі публічного управління у сфері використання тваринного світу;

удосконалено: парадигму правового регулювання тваринного світу в Галичині в контексті національних, релігійних, культурних впливів, які полягають на відстоюванні власних інтересів із застосуванням тиску на політичні процеси через політичні партії та громадські організації;

дістало подальшого розвитку: розкриття позитивних та негативних аспектів формування та здійснення державної політики в організації мисливства і рибальства в означений історичний період розвитку Галичини.

5. Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження викладені в авторській монографії, 10 монографіях, 22 статтях, опублікованих в наукових фахових виданнях України з державного управління, 20 – в інших фахових журналах, а також у 32-х випусках матеріалів наукових конференцій та інших заходів.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту й оформлення дисертації та автореферату.

1. У роботі досить повно аналізуються концептуальні підходи до питання
історико-філософського трактування поняття «використання тваринного світу», де акцент приділяється на християнському трактуванню. Однак, на нашу думку, робота лише виграла б, якби автор висвітлив трактування інших релігій, носії яких масово заселяли територію Галичини, та атеїстів, які у своїх поглядах керувались секулярною етикою.

2. У висвітленні економічних аспектів автор застосовує різні грошові одиниці: крона, золотий ринський, рублі, німецькі

марки, геллери, центи. Аналогічно не уніфікована вага продукції, яка визначається у фунтах, кілограмах, центнер віденський, звичайний центнер. На наш погляд, було б доцільно у додатку подати пояснення вартості грошей та ваг, прирівнявши їх до сучасного вираження у кілограмах.

3. У п’ятому розділі «Формування цілісного демократичного впливу на використання тваринного світу» автор підсумовує роботу, подаючи власну інтерпритацію генези публічного управління щодо використання тваринного світу. Хоча й робота виконана за спеціальністю теорія та історія державного управління їх у завданнях не передбачено обґрунтувати можливості використання історичного досвіду організації мисливського господарства Галичини для сучасної України, на нашу думку, доцільно тезисно висвітлити кращі практики публічного управління Галичини, які можна було б застосувати в наш час в Україні.

Висловлені зауваження носять переважно рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони не знижують наукової і практичної цінності отриманих результатів, які є обґрунтованими і достовірними, а окреслюють напрямки подальших наукових розробок.

7. Загальний висновок:

Виконана дисертаційна робота є самостійним, актуальним і практично значимим дослідженням з вирішення актуальної наукової проблеми державного управління – обґрунтування теоретико-методологічних засад формування інституційного механізму розвитку інвестиційного клімату як основи активізації інвестиційної діяльності в Україні.

На основі викладеного можна зробити висновок про те, що докторська дисертація Процiва Олега Романовича «Генеза публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини» виконана за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління і може бути рекомендована для подальшого проходження до Спеціалізованої вченої ради за умови, що будуть виправлені зауваження і взяті до уваги поради та рекомендації.

Доктор наук з державного управління,
завідувач кафедри економічної теорії, професор,
професор кафедри менеджменту і
адміністрування Харківського національного
аграрного університету ім. В.В. Докучаєва

Пасемко Г. П.